

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNERAKO LEGEAREN BIGARREN ALDAKETARI BURUZKO LEGE-AURREPROIEKTUAREN MEMORIA LABURRA

1. AURREKARIAK AZALTZEA ETA ARAUGINTZA-EKIMENA JUSTIFIKATZEA

1.1. Aurrekariak

Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Legearen Bigarren Aldaketaren Lege Aurreproiektua Gobernu Kontseiluaren 2020ko urtarrilaren 28ko Erabakiaren bidez onartu zen, eta urte bereko urtarrilaren 31n bidali zen Eusko Legebiltzarrera.

Eusko Legebiltzarra desagiteak eta hauteskondeetarako deialdiak aurreko legegintzaldiko Jaurlaritzak Legebiltzarrean aurkeztutako legegintza-ekimena bertan behera uztea eragin zuen, Eusko Legebiltzarraren Erregelamenduaren 130. artikuluan ezarritakoaren arabera. Artikulu horrek berriaz zehazten du "Legebiltzarra desaginda edo haren agintaldia iraungita, izapidetzen ari diren gai guztiak iraungiko direla, Diputazio Iraunkorraren ardurapekoak edo legezko xedapen bidez luzatu beharrekoak izan ezik".

Eusko Jaurlaritzak legegintza-proiektu honi buruz bidalitako legegintza-ekimena bertan behera utzi ondoren, Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Sailak uste du justifikatuta dagoela aurreko kabineteak onartutako legegintza-ekimenarekin jarraitzea, termino beretan. Hona hemen arrazoiak:

- a) XII. legegintzaldiko 2020-2024 Gobernu Programak berriaz aurreikusten du "Indarkeria matxistaren aurkako prebentzioa eta borroka eta berdintasunaren bultzada berri bat berriaz jasotzen dituen Berdintasunerako Lege berria onartzea" (II. ardatza, 13. arloa, 93. konpromisoa, 1. ekimena).
- b) Antolamendu juridikoan ezarri oraindik ere behar da, hura eragin zuten eta aurrerago zehaztuko diren premiak eta erronkak oraindik existitzen direlako.
- c) Gobernu Kontseiluak proiektua onartu ondoren sortutako araudiak ez die eragin testuaren funtsezko elementuei.

Ondorioz, berriz ere arau-testua bidaltzen da, non ez baita inolako aldaketarik egin, onar dadin. Ondoren, bere garaian egin ziren eta baliozkotzat jo behar diren prozedura-izapide guztien helburuak, gogoetak eta azalpenak jasotzen dira.

1.2. Euskal Autonomia Erkidegoko erregulazioa.

Euskadiko Autonomia Estatutuaren 9.1 artikuluan, Espainiako Konstituzioan xedatutakoari aipamena eginda, berdintasunerako eskubidea eta sexuagatiko diskriminaziorik eza aldarrikatzen da.

Horrez gainera, Estatutuaren 9.2.d artikuluan adierazten denez, botere publikoek pertsonen eta horien taldeen berdintasunerako baldintzak sustatzeko eta hori lortzeko oztopoak ezabatzeko betebeharra dute, berdintasun hori benetakoa eta eraginkorra izan dadin.

Era berean, Euskadiko Autonomia Estatutuaren 10.39 artikulua xedatzen du Autonomia Erkidegoaren eskumen eskusiboa dela «emakume-kondizioa».

Eusko Legebiltzarrak, otsailaren 5eko 2/1988 Legea onartuta (Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundearen sorrerari buruzkoa), eta lege horren zioen adierazpenean jasotzen den eran, lehen mailako gaitzat hartu zuen bi hauek sustatzeko beharrezko neurriak hartzea: emakumeekiko diskriminazio era guztiak benetan ezabatzea eta emakumeek gure erkidegoko alor guztietan esku hartu ahal izatea. Halaber, bere gain hartu zuen arlo horretan ekintza bateratua sustatzeko lana ere.

Geroago, Eusko Legebiltzarrak Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 4/2005 Legea, otsailaren 18koa, onartu zuen. Lege hori mugarrizko izan zen Euskal Autonomia Erkidegoaren berdintasun-politiken historian, hari esker esparru juridiko sendoa ezarri eta garatu ahal izan baitzen, politika horiei indar lotesle eta garrantzi politiko handiagoa eta bitarteko eta baliabide gehiago eman zizkiena. Hala, aurrerapauso garrantzitsuak ekarri zituen bizitzako hainbat arlotan gizonen eta emakumeen arteko berdintasun erreal eta eraginkorra lortzeko bidean.

Hori gorabehera, ez legea ez hainbat sektorek garatutako lana ez dira nahikoa izan gure herrialdean munduan zabalduen dagoen giza eskubideen urraketa ezabatzeko; hots, emakumeen kontrako diskriminazioa, haren adierazpenik larriena den emakumeen kontrako indarkeria barne. Estatistikek eta errealitateak berak erakusten dute sexuagatiko berdintasun-eza presente dagoela oraindik ere bizitzaren alor guztietan, eta, Europar Batasuneko Berdintasun Indizearen arabera, Euskal Autonomia Erkidegoak benetako berdintasuna lortzeko bidearen erdia baino gutxiago egin du. Hau da, asko dago egiteko eta herritarrek gero eta gehiago eskatzen dute, eta horren adierazgarri dira, erakundeei eta gizarteari berdintasunaren aldeko eta emakumeek jasaten duten indarkeriaren aurkako konpromiso handiagoa eskatze aldera, azkenaldian feminismoak sustatutako mobilizazio jendetsuak.

Legea aldatuta, hain zuzen ere, berdintasunaren aldeko eta indarkeria matxistaren kontrako politika eta itun handi bat lortu nahi dira, hura indartzeko eta araudiaren eta gizartearen testuinguru berriaren ondoriozko behar berrietara egokitzeko.

Testuinguru honetan, nabarmentzekoa da Europako Kontseiluak onartu zuen emakumeen aurkako indarkeria eta etxeko indarkeria prebenitzeko eta haren kontra borrokatzeko hitzarmena (Istanbulgo Hitzarmena delakoa). Espainiako estatuan 2014an jarri zen indarrean, eta barneko ordenamendu juridikoak egokitzeko betebeharra txertatzen du, hitzarmena osotasunean aplikatzen dela bermatzeko.

Estatuan, 2017an sinatutako Genero Indarkeriaren kontrako Estatu Ituna da beste mugarrizko bat. Erakundeek emakumeen kontrako indarkeriari ematen dioten erantzuna hobetzeko konpromisoak eta neurri zehatzak jasotzen ditu.

Uztailaren 22ko 8/2015 Lege Organikoak eta uztailaren 28ko 26/2015 Legeak aldaketa garrantzitsuak egin zizkioten haurrak eta nerabeak babesteko sistemari, eta kontuan hartu dira oraingo lege-aldaketa hau egiterakoan.

6/2019 Errege Lege-Dekretuak ere aldaketa esanguratsuak egin ditu emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari buruzko Estatuko araudian. Aldaketa horiek kontuan hartu behar dira EAeko araudian, Estatuko eta autonomia-erkidegoko ordenamendu juridikoen arteko koherentziari eusteko eta horien ondorio positiboak indartzeko.

Bide beretik, autonomia-erkidegoaren araudia egokitu behar da irizpide sozialak (eta horien barruan, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari buruzkoak) barne hartzeko zeharkako premia dela kausa. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014ko otsailaren 26ko 2014/23/EB eta 2014/24/EB Zuzentarauen transposizioa egiteko den 9/2017 Legeak, azaroaren 8koak, Sektore Publikoko Kontratuenak, ezartzen du behar hori.

Funtsean, azaldutako arrazoi horiengatik guztiengatik planteatzen da indarrean dagoen Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 4/2005 Legea, otsailaren 18koa, aldatzea.

1.3. Estatuko ordenamendu juridikoetako erregulazioa.

Espainiako Konstituzioko 14. artikuluan hau xedatzen da: «Espainiarrak legearen arabera berdinak dira, eta ezin da inolako bereizkeriarik egin, jaiotza, arraza, sexu, erlijio, iritzi nahiz bestelako inguruabar edo egoera pertsonal zein sozialak aintzat hartuta».

Era berean, 9.2 artikulua hau xedatzen du: «Botere publikoei dagokie inguruabar zehatzak sustatzea, gizabanakoaren eta berak osatzen dituen taldeen askatasuna eta berdintasuna benetakoak eta eraginkorrak izan daitezen; oztopoak kentzea, horiek haien osotasuna eragotzi edo zailtzen badute; eta herritar guztien parte-hartzea erraztea, bai bizitza politikoan, baita ekonomia-, kultura- eta gizarte-bizitzan ere».

Bestalde, Gorte Nagusiek onartu zuten 3/2007 Lege Organikoa, martxoaren 22koa, emakumeen eta gizonen berdintasun eragingarriari buruzkoa. Lege horren azken aldaketa martxoaren 1eko 6/2019 Errege Dekretuak ezarri zuen.

2. IZAERA OROKORREKO XEDAPEN-PROIEKTUAREN IZAPIDEAK

Aurreproiektua izapidetzeko lehenengo urratsa 16/2018 Dekretua onartzea izan zen, urriaren 19koa, Lehendakariarena, emakumeen aurkako indarkeria desagerrarazteko lege-aurreproiektua prestatzeko prozedurari ekitea agintzen duena.

Dena den, 2017 eta 2018 urteetan aurretiko partaidetza-prozesu bat garatu zen, eta besteak beste, ekintza hauek abiarazi ziren: lurraldeko hiru lan-mintegi, ekarpenak jasotzeko web aplikazio bat, etxeko tratu txarren eta sexu-indarkeriaren biktima izan diren emakumeentzako arreta hobetzeko Erakunde Arteko II. Hitzarmeneko Erakunde Arteko Talde Teknikoaren bilera bat eta beste bat berdintasunaren eta feminismoaren alorreko adituen talde batekin. Prozesu hori funtsezkoa izan zen erronkak eta hobekuntza-esparruak identifikatzeko, bai eta horiei ekiteko lege-formula egokiena zein zen argitzeko ere. Arautu nahi den gai hori gaur egun indarrean den Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen barnean uztea erabaki zen,

emakumeen aurkako indarkeriaren eta emakumeen eta gizonen berdintasunik ezaren arteko lotura bereizezina delako. Horrela, ez da autonomia-erkidego honetako ibilbide historikoa eten eta, oraingoan ere, emakumeen aurkako indarkeriarekin lotutako gaiak Berdintasunerako lege-markoaren barnean arautu dira. Erabaki horren isla izan zen 7/2019 Dekretua, martxoaren 7koa, Lehendakariarena, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Legearen bigarren aldaketa egiteko Legearen aurreproiektua aurrez onartzen duena. Gainera, aipatutako legearen III. Tituluaren VII. Kapituluak (Emakumeen aurkako indarkeria) aldatzeko erabakiak aukera ematen du araudia aldatze aldera beste proposamen batzuk egiteko; izan ere, aldaketak egiteko premia dago, legeak 14 urte baitarama indarrean.

Ondorengo izapideak egin dira aipatutako 7/2019 Dekretuaren bidez onartutako lehenengo zirriborroan:

- Abenduaren 22ko 8/2003 Legeko (Xedapen Orokorrek Egiteko Prozedurarena) 9. artikuluan xedatutakoa oinarri hartuta, Eusko Jaurlaritzeko Sail guztiei, 3 Foru Aldundiei eta EUDELi bidali zitzaie informazioa eta guztiei kontsulta egin zitzaie, Tramitaguneren bidez testua igorrita. Halaber, Gobernuaren eragile juridikoei ere ezagutarazi zitzaie, prozedura hasteko Dekretua LEGESAREA lankidetzaz esparruan txertatuta.
- 8/2003 Legeak 8. artikuluan xedatzen duenez, lege-aurreproiektua jendaurrean jarri zen, Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkariaren 49. zenbakian, 2019ko martxoaren 11koan, Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeko zuzendariaren 2019ko martxoaren 7ko ebazpena argitaratuta.

Lehen zirriborroari buruz jasotako ekarpenak aztertu ostean, bigarren zirriborroa idatzi da eta, ekarpen gehiago egiteko, pertsona eta erakunde hauei bidali zaie:

- Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Erakunde Arteko Batzordeari eta horren Erakunde Arteko Lantalde Teknikoari. Batzordeko eta haren Talde Teknikoko pertsonen, 2019ko ekainaren 24an, idatzizko ekarpenak jasotze aldera.
- Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Sailarteko Batzordeari eta haren Sailarteko Lantalde Teknikoari. Testua helarazteaz gain, gaia Batzordearen 2019ko uztailaren 10eko saioan eta Sailarteko Talde Teknikoaren 3 bileratan (2019ko martxoaren 25ekoa, apirilaren 12koa eta maiatzaren 7koa) jorratu zen.
- Etxeko tratatu txarrak eta sexu-indarkeria jasaten dituzten emakumeen harrera hobe egiteko Erakunde Arteko II. Hitzarmenaren Jarraipen Batzordeari eta haren Erakunde Arteko Talde Teknikoari. Testua helarazteaz gain, Batzordearen 2019ko uztailaren 5eko saioan eta Erakunde Arteko Talde Teknikoaren 2 lan-bileratan (2019ko maiatzaren 28koa eta ekainaren 25ekoa) jorratu zen gaia.

Bestalde, aipatutako bigarren zirriborroa ekainaren 25ean hauei guztiei helarazi zitzaie haren berri izan zezaten:

- Kultura Sailari, txostena egin dezan xedapen orokorrek euskararen erabilerearen normalizazioan duten eraginari buruz eta hizkuntza-esparruan indarrean dagoen araudiarekiko egokitasun-mailari buruz. Txosten hori 2019ko uztailaren 22an jaso zen.
- Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko eta Hobetzeko Zuzendaritzari. Txosten hori 2019ko uztailaren 2an jaso zen.

- Funtzio Publikoaren Zuzendaritzari. Txosten hori 2019ko azaroaren 26an jaso zen.

Bigarren zirriborroari eginiko ekarpenak txertatuta, testua kontsulta-erakunde eta -organo eskudunei igorri zaie uztailaren 24an, txosten eta irizpen hauek jasotzeko:

1. EAeko Administrazio Kontratazioko Aholku Batzordearen txostena, 2019ko abuztuaren 14koa.
2. Euskadiko Eskola Batzordearen txostena, 2019ko urriaren 3koa.
3. Euskadiko Kooperatiben Batzorde Nagusiaren txostena, 2019ko irailaren 9koa. Aldeko txostenak bidali dira eta ez dira aldaketak proposatu.
4. Euskadiko Ekonomia eta Gizarte-Arazoetarako Batzordearen irizpena, 2019ko urriaren 4koa.
5. Lan Harremanen Kontseiluaren txostena, 2019ko urriaren 7koa.
6. Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen txostena, 2019ko azaroaren 7koa.

Arrazoi hauek direla eta, ez zaie aurreproiektua helarazi administrazioen arteko lankidetzaz eta koordinazio-organoei eta gizarte-zerbitzuen alorreko organo aholku-emaileei eta partaidetzaz-organoei. Batetik, gizarte-zerbitzuen eskuduntza duen Eusko Jaurlaritzaren sailari ez zitzaion beharrezkoa iruditu, testuak ez baitu Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren araudian aldaketarik eragingo. Bestetik, euskal administrazio publikoaren hiru mailatan gizarte-zerbitzuen eskuduntza duten organoei kontsulta egin zaie eta haien iritzia jaso dira, bai teknikoak bai politikoak, testua egiteko prozesuan, bereziki, espedientean jasotako txostenen bidez eta etxeko tratu txarrak eta sexu-indarkeria jasaten dituzten emakumeentzako arreta hobetzeko Erakunde Arteko II. Hitzarmenaren Jarraipen Batzordeak eta bere Erakunde Arteko Talde Teknikoak horretarako egindako saioen bidez.

2019ko azaroaren 18an, Euskadiko Tokiko Gobernuen Batzordearen eta Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundearen bitariko batzordearen bilera egin zen, apirilaren 7ko 2/2016 Legearen (Euskadiko Toki Erakundeei buruzkoa) 90.3. artikuluan agindutakoa betetze aldera.

Lege-aurreproiektuaren hirugarren zirriborroa egin zen, ekarpen hauek jasotzeko: organo aholku-emaileen txostenetakoak eta emakumeen aurkako indarkeriaren eta etxeko indarkeriaren aurkako Europako Kontseiluko aditu-taldearen (GREVIO) gomendioetakoak. Hirugarren zirriborroa Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren Zuzendaritzari helarazi zitzaion 2019ko azaroaren 22an, eta hark kontrol ekonomikoko nahitaezko arau-txostena bidali zuen 2019ko abenduaren 20an. Horrez gain, aipatutako Bulegoak eskatuta, Aurrekontu Zuzendaritzak bere nahitaezko txostena atera zuen 2019ko abenduaren 10ean.

Aipatutako Bulegoaren oharrak testuan txertatu ondoren, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren (EABK) Irizpena jaso zuen testuak. Irizpen hori 2020ko urtarrilaren 10ean ziurtatu zuen Batzorde horrek.

Gero, Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeko Zuzendaritza Kontseiluak onartu beharko du azken testua, 2020ko urtarrilaren 23an.

2020ko urtarrilaren 27an, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak aurreproiektuari buruz egin duen eginbidea jaso genuen.

Ez dago Europar Batasunaren aurrean inolako izapiderik egin beharrik.

Emakunde-Emakumeen Euskal Erakundearen baitan egiten ari diren izapideetan, txosten hauek egin dira: aurreproiektuaren memoria ekonomikoa, genero-inpaktuari buruzko txostena, berdintasunari dagokionez oro har inpaktu positiboa aurreikusten duena, eta enpresa-inpaktuari buruzko txostena, ez duena inpakturik aurreikusten enpresak eratzeko, abian jartzeko eta aritzeko orduan, jarduera ekintzaileari kostuak handituko dizkion administrazio-kargei dagokienez.

Bi bertsio linguistiko ofizialen artean koexistitu behar duen baliokidetasun juridikoaren printzipioa betetzeko helburuarekin, Itzultzaile Zerbitzu Ofizialaren (IZO) itzulpena erabili da, azaroaren 24ko 10/1982 Legeak, euskararen erabilera normalizatzeko oinarritzakoak, 8.1. artikuluan xedatzen duena betetzeko .

3. JASOTAKO OHARREN, EGINDAKO ALDAKETEN ETA ONARTU EZ DIREN ALEGAZIOEN JUSTIFIKAZIOEN LABURPENA

Azpinarratu behar da lege-aurreproiektua egiteko, parte-hartze prozesu bat egin dela, Emakundek sustatua eta gidatua. Partaidetza-prozesu horretan, generoan eta berdintasunean adituak diren pertsonak parte hartu dute, hala nola emakumeen aurkako indarkeriaren prebentzioan eta arretan eskumena duten erakunde publikoek, elkarte feministek, emakumeen aurkako indarkeriaren prebentzioan, detekzioan eta arretan esku hartzen duten profesionalak, eragile sozialek eta indarkeriaren biktimekin diharduten entitate eta elkarteak. Zuzeneko kanalak ezarri dira herritarrek beren ekarpenak egiteko; saio irekiak egin dira herritarrekin hiru lurraldeetan; dozena erditik gora aurkezpen espezifiko egin dira batzorde, talde eta kolektibo inplikatuetan; hiru bilera deitu dira, bat lurralde historiko bakoitzean, mugimendu feministarentzat, eta laguntza teknikoa eman zaie Emakundeko Kontsulta Batzordeko emakume elkarteei eta indarkeria pairatu eta bizirik atera diren emakume biktimen elkarteei, ekarpenak egitea errazteko. Azpinarratzekoa da, bestalde, prozesua malgua izan dela epeei dagokienez, eta ez dela ekarpenik baloratu gabe utzi aurreikusitako epeetan egin ez delako.

Zehazki, kontsulta publikoaren fasean, 400 ekarpen baino gehiago jaso dira, 8 pertsona indibidualek eta jarraian zehaztuko diren erakundeek, kolektiboek eta taldeek, Eusko Jaurlaritzako sailek eta bestelako administrazio publikoek eginak:

1. HAUTUZKO AMA EZKONGABEEN ERAKUNDEA (MSPE EUSKADI)
2. INDARKERIAREN BIKTIMA DIREN ETA BIZIRIK ATERA DIREN EMAKUMEEN ELKARTEAK
3. BERDINSAREA
4. CCOO (Elkarriketa Sozialaren Mahaiaren Genero Taldeko kidea)
5. UGT (Elkarriketa Sozialaren Mahaiaren Genero Taldeko kidea)
6. EMAKUNDEREN AHOLKU BATZORDEA (ARABAKO, BIZKAIKO ETA GIPUZKOAKO AZPIBATZORDEAK)
7. CONFEBASK. (Elkarriketa Sozialaren Mahaiaren Genero Taldeko kidea)
8. ELKARTEAN

9. EONCULT
10. EUSKAL-GORRAK
11. EUSKALIT
12. FEVAS PLENA INCLUSIÓN EUSKADI (FEVAS)
13. GARAI PEN ELKARTEA
14. EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNERAKO SAILARTEKO BATZORDEARI LAGUNTZEKO SAILARTEKO TALDE TEKNIKOA.
15. ETXEAN TRATU TXARRAK ETA SEXU-INDARKERIA JASATEN DITUZTEN EMAKUMEENTZAKO ARRETA HOBETZEKO ERAKUNDEARTEKO II. AKORDIOAREN JARRAI PEN BATZORDEARI LAGUNTZEKO ERAKUNDEARTEKO TALDE TEKNIKOA.
16. FEMINISMOAREN ETA EMAKUME ETA GIZONEN ARTEKO BERDINTASUNAREN ALORREKO ADITU-TALDEA
17. ICAGI
18. INFOPOLIS-GENERO DIMENTSIOA
19. EHU-REN MASTERRA
20. PLAZANDREOK
21. OBLATAS PROGRAMA LEIHO ZABALIK BILBO GIZARTERAKO ELKARTEA.
22. PROSPEKTIKER
23. SATSE
24. EUDEL.
25. OGASUN ETA EKONOMIA SAILA.
26. ENPLEGU ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILA
27. HEZKUNTZA SAILA
28. SEGURTASUN SAILA
29. EKONOMIAREN GARAPEN ETA AZPIEGITURA SAILA
30. OSASUN SAILA
31. ARABAKO FORU ALDUNDIA
32. BIZKAIKO FORU ALDUNDIA
33. GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIA
34. GORBEIALDEKO KUADRILLA

Egindako ekarpenak asko izan dira, eta askotarikoak, edukiari eta formari dagokienez. Batzuk orokorrak dira, eta zerikusia dute genero-ikuspegia botere eta administrazio publikoen jarduketan txertatzeko neurri, printzipio, eskumen eta esparru kontzeptualarekin, eta beste batzuk zehatzagoak dira, eta hainbat eremu sektorial hartzen dituzte (besteak beste, lanekoa edo hezkuntzakoa), baina gehienak emakumeen aurkako indarkeriaren eremukoak izan dira.

Hauek dira II. zirriborroan I. zirriborroari egindako aldaketa nagusiak:

- Arauaren titulutik kendu egin da «emakumeen aurkako indarkeria ezabatzeari» buruzko aipamena.
- Fundazio eta partzuergo publikoetara hedatu dira partaidetza nagusia kapital publikoarena duten enpresen betekizunak.
- Ezabatu dira foru-administrazioen edo tokiko erakundeen auto-antolakuntzarako eskumenak urratu zitzaketan aurreikuspenak; adibidez, berdintasuneko unitate administratiboak izateko betekizuna edo berdintasunaren aldeko eta emakumeen

kontrako indarkeria matxistaren aurkako euskal udalerrien sare baten existentzia bermatzeko betekizuna.

- Zenbait artikulua zuzendu dira, Estatuko kontratazio publikoari buruzko araudiari aurka ez egiteko, kontratatzeke debekuari eta enpresen berdintasun planen erregistroari dagokienez.
- Aipamen eta aurreikuspen gehiago txertatu dira egoera ahulagoan dauden emakumeen eskubideak bermatzeko aldera; adibidez, desgaitasuna duten emakumeenak edo familia gurasobakarra kargura duten emakumeenak.
- Etxeko lanari eta zainketari buruzko planteamendu zabalagoa egin da. Planteamendu horrek eredu ekonomikoaren aldaketa sustatu beharra jasotzen du, bizitzaren zainketa eta iraunkortasuna erdigunean jartze aldera. Erantzunkidetasun soziala eta bizitza pertsonalaren, lanaren eta familiaren kontziliazio erantzunkidea barne hartu eta garatu behar dira.
- Hainbat alorri buruzko aurreikuspenak zabaldu eta hobetu dira; kulturari, hezkuntzari eta osasunari (laneko osasunari buruzko aipamen espezifikoarekin) buruzkoak, bai eta ingurumenari, lurralde-antolakuntzari, etxebizitzari, garraioari eta landa-eremuari buruzkoak ere.
- Emakumeen aurkako indarkeriari buruzko xedapenak zabaldu eta hobetu dira eta kasu batzuetan, baliabideak eta zerbitzuak emateko administrazio eskuduna zehaztu da.

Lege-aurreproiektuaren hirugarren zirriborro bat egin zen, eta han jaso ziren erakundeen eta organo aholku-emaitzen txostenetako eta GREVIOrekin egindako lan-saioaren txosteneko ekarpenak. Hauek dira III. zirriborroan II. zirriborroari egindako aldaketa nagusiak:

- Printzipio orokorretan berrikuntzari eta nazioartekotzeari aipamena egin zaio eta ahalduz kontzeptua definitu da.
- Testu osoan, “kontziliazio erantzunkiderako zerbitzu soziokomunitarioak” kontzeptuaren ordez, “kontziliazio erantzunkiderako zerbitzuak” kontzeptu zabalagoa erabili da eta “ardura politikoa duten pertsonak” ordez “kargu publikodunak”.
- Ezabatu egin da berdintasun-egiturek “erabaki politikoetan eragina edukitzeko moduko” maila organikoa edo funtzionala eduki behar dutela dioen aipamena, euskal administrazio publikoen auto-antolakuntza eskumena ez oztopatzeke.
- Berariaz aipatzen da xedapen orokorren izaera juridikoa duten lurralde- eta hirigintza-planei genero-inpaktuaren alde aurreko ebaluazioa egin behar zaiela, eta berdintasuna sustatzeko neurriak sartu behar direla, araudiak zehazten dituen terminoak oinarri hartuta.
- Kontratazio publikoari dagokionez, batetik, berariaz aipatzen da berdintasunerako klausulak txertatzeko, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunak eta kontratuaren objektuak zerikusia izan behar dutela, eta bestetik, argitzen da emakumeen eta gizonen berdintasunaren aldeko prebentzio-neurrien barruan, kontratatzeke debekua arau-hauste oso larriengatik zehapen irmoekin lotuta dagoela.
- Zehazten da aisialdirako, astialdirako eta atsedenerako zaintzaile ez-profesionalen eskubidea modu eraginkorrean gauzatu behar dela, Autonomiarako eta Mendekotasunari Arreta Emateko Sistemaren eta Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren markoan.

- Berariaz aipatzen da enplegu-politika aktiboetan, genero-ikuspegia eta genero-modulu espezifikoak txertatuko direla prestakuntza-programetan.
- Lan-osasunaren arloan genero-ikuspegia txertatzeko, adierazten da segurtasun-eta osasun-politikak, -estrategiak eta -programak diseinatzean, kontuan hartuko direla emakumeen behar espezifikoak, ezaugarri anatomiko, fisiologiko eta psikosozialekin zerikusia dutenak, eta gai hori behar bezala lantzeko beharrezko neurriak ezarriko direla.
- Zehazten da zaintzen hornikuntza unibertsala eta publikoa Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren bidez egingo dela.
- Xedatu da erabaki judizial bidez eta behar diren bermeekin, eten egin ahal izango direla seme-alaben zaintza eta jagoletzarako eskubidea, bai eta haien egonaldi-, harreman- eta komunikazio-araubidea ere, baldin eta gurasoa prozedura judizial batean sartuta badago etxeko indarkeriagatik edo genero-indarkeriagatik, zigor-legerian aurreikusitako edozein modalitatetan.
- Aurreikusi da Euskadiko Osasun Sistemak bermatuko duela ospitaleko larrialdi-zerbitzu guztietan langile espezializatuak egongo direla, bortxaketen edo beste sexu-indarkeria batzuen biktimei azterketa mediko eta forentse egokia egiteko, traumatismoarekin lotutako laguntza emateko eta dagozkien baliabideetara orientatzeko eta bideratzeko. Halaber, forentseek ospitale-zerbitzu horietara joan beharko dutela xedatu da, kontuan izan gabe biktimak delituaren egilearen aurkako legezko ekintzak abiarazteko hasierako borondatea izan duen.
- Emakumeen aurkako indarkeria matxistak heriotzak eragiten dituen kasuetan protokoloak aplikatuko direla jaso da, bai eta, araudiko terminoen arabera, kasu horietan, seme-alabei laguntza ekonomikoa emango zaiela ere.
- Ezabatu egin da enpresetan berdintasun-planak egiteko betekizuna betetzen ez den kasuetarako aurreikusitako zigorra, Estatuko araudian aurreikusita baitago gai hori.

Halaber, apirilaren 7ko 2/2016 Legearen (Euskadiko Toki Erakundeei buruzkoa) 18.3 artikuluan aurreikusitako eranskina egin da. Eranskinak helburu du udal-eskumeneko abegi-etxeak “esku-hartze sozio-hezitzaileko eta psikosozialerako eta intentsitate txikiko gizarte-laguntzarako zerbitzuez” hornitzeak zer gastu ekonomikoa duen zenbatestea, 57.1d. artikulua aurreikusitakoa oinarri hartuta. Dena den, aurreproiektuaren azken bertsioan ezabatu egin da arau hori, beraz, ez zaie eskumen berririk esleitu tokiko erakundeei eta, ondorioz, ez da birdoitze ekonomikorik behar.

Lege-aurreproiektuaren laugarren zirriborroa egin zen erakunde hauen txostenetako ekarpenak txertatuta: Eusko Jaurlaritzako Funtzio Publikoaren Zuzendaritzarena, Arabako Foru Aldundiarena (Aldundi horren ekarpenak ez ziren aintzat hartu aurreko zirriborroen idazketan, akats baten ondorioz), Aurrekontu Zuzendaritzarena eta Kontrol Ekonomikoko Bulegoaren Zuzendaritzarena. Hauek dira IV. zirriborroan III. zirriborroari egindako aldaketa garrantzitsuenak:

- Ezabatu egin da Eusko Jaurlaritzako sailtako berdintasunerako unitate administratiboak hornitzeko zenbat langile behar diren eta langile horiek zer kualifikazio behar duten zehazteko irizpideak araudiaren arabera xedatuko direnaren aipamena.
- Bi xedapen gehigarri erantsi dira uler ez dadin legeak zuzenean zerbitzuak sortzen dituela edo lanpostuak gehitzen dituela Administrazioan eta argitzeko lanpostuen zerrendak edo antzeko antolakuntza-tresnaren bat aldatuta hornitu behar direla

langilez Autonomia Erkidegoko berdintasunerako unitate administratiboak, eta modu berean txertatuko direla administrazio horretan emakumeen aurkako indarkeria matxistaren biktimei berariazko zerbitzuak emateko lanpostuetako prestakuntza-betekizunak.

- Azken xedapen bat erantsi dugu, aldaketa bat egiteko Emakunde-Emakumearen Euskal Erakunde sortzeko Legean (2/1988 Legea, otsailaren 5ekoa); hots, 3. artikuluan azaldu dugunez, erakundeak, aurrerantzean, emakumeen aurkako indarkeria matxistaren arloan ere beteko ditu funtzio batzuk, eta gaur egungo funtzioak aurreproiektuaren aurreikuspen berrietara egokituko dira. Horrez gain, 2/1988 Legeko 4. artikulua ere aldatuko da, koherentea izan dadin 4/2005 Legearen 15. artikulua idazketa berriarekin, azken horrek ez baitu legealdira mugatzen berdintasunerako autonomia-planaren iraupena. Gobernu Kontseiluaren esku uzten du indarrean noiz arte egongo den erabakitzea eta zer unetan aurkeztu beharko zaizkion Gobernuari plan horrekin zerikusia daukaten txostena eta memoria.
- Zehazten da xedapen orokortzat hartutako plan guztiek pasa beharko dutela genero-inpaktuaren ebaluazioa, ez soilik lurralde-planek eta hirigintza-planek.
- Ordezkaritza orekatuaren printzipioaren aplikazioarekin lotutako balizko salbuespenak zehazterakoan, “kide anitzeko administrazio-organo” kontzeptuaren ordez “kide anitzeko organoak” jarri da, horrela, salbuespen hori kide anitzeko edozein organori aplikatu ahal izango zaio.
- Emakumeen aurkako indarkeria matxistaren biktimen eta hartatik bizirik atera direnen “gizarte-arreta”rekin lotutako aurreikuspenak aldatu dira, uler ez dadin, zeharka, abenduaren 5eko 12/2008 Legean, Gizarte Zerbitzuei buruzkoan, eta urriaren 6ko 185/2015 Dekretuan, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren prestazio eta zerbitzuen zorroari buruzkoan, aurreikusitako prestazio- eta zerbitzu-zorroa aldatzen dela. Horrela, gizarte-zerbitzuen eskumena duen saileko organoei hitzarmenaren testu generikoagoa planteatzen zaie, eta horri esker, araua onartzen denean, onartuko balitz, gizarte-zerbitzuen sistemako organo instituzionalek zorroari zer neurritan eragiten dion baloratuko dute eta, kasuan-kasuan, finkatu ahal izango dute zorro horren emaile ahalik eta onena, norainokoa eta finantzaketa.
- Ezabatu egin da aurreproiektuan aurreikusitako arau-hauste larriengatik kontratatzeke debekuaren zehapena eta zehaztu da arau-hauste oso larrien kasuan, kontratatzeke debekua soilik zehapena irmoa denetan gauzatu ahal izango dela.
- Dirulaguntzei buruzko artikulua aldatu egin dugu, honela: jartzen zuen dirulaguntzak ez direla denak mota berekoak (“lehia bidezkoak, zuzenekoak eta arauzkoak), baina aipamen hori ezabatu egin dugu; “oinarri edo arau arautzaileak” aipatu ditugu, berariaz; “dirulaguntzak emateko orduan” esapidea zuzendu egin dugu; zehaztu dugu ezen, aurkezten diren pertsona fisikoek edo juridikoek bete beharko dituzten eskakizunen artean, jarriko ditugula berdintasunari buruzko baldintza batzuk, “baldin eta dirulaguntzaren xedea aintzat hartuta gizon-emakumeen berdintasuna garrantzitsua bada”; aurrerantzean, balorazio-irizpideen baremo osoaren % 5 berdintasuna balioesteko erabili beharrik ez da izango, baldin eta objektiboki azaltzen bada “ehuneko hori neurrigabekoa dela, dirulaguntzak gizon-emakumeen egoeran izango duen eraginaren aldean”; aipatu dugu “dirulaguntza sustatu duen administrazio-organoak adierazle batzuk jarri beharko dituela, neurtu ahal izateko zenbateraino diren betetzen eta diren eraginkorrak aurreikusitako neurriak”; eta azken xedapenetan Aurrekontu Araubideari buruz jasota zeuden okerreko aipamenak zuzendu egin ditugu, eta, haien ordez, beste

hau aipatu dugu: 1/1997 Legegintzako Dekretua, azaroaren 11koa, Euskadiko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen testu bategina onartzen duena.

- Ezabatu egin da Aurrekontu Erregimenari buruzko Legea aldatzea planteatzen zuen azken xedapena, aurrekontu-jarraibideetan gogoraraztea nahi zuena “aurrekontu publikoetan genero-ikuspegia sartu beharra dagoela, bai eta sail bakoitzak emakumeen eta gizonen berdintasunerako politikak garatzeko gutxienez zer ehuneko bideratu behar duen ere.”
- Erreparazio-eskubideari buruzko artikulua aldatu egin dugu, ez dezan inork ulertu eskubide subjektibo modura jotzen dugula eta argi uzteko ezen, beste neurri batzuen artean, planteatzen duguna dela “aurrekontu-zuzkidura bat jartzea, hartara, delituaren ebazpen judizialak kalte-ordaina agintzen duenean baina ez denean ordaintzen, erantzun ahal izateko”.
- Memoria ekonomikoa aldatu egin da argitzeko laguntza psikologiko-zerbitzua (terapia psikologikoa) Osasun Sailaren eskumena dela, “osasun” prestazioa denez, urriaren 6ko 185/2015 Dekretuko A) Eranskineko B) Epigrafearen arabera. Horiek horrela, ez da aldaketarik proposatzen eskumenetan eta, beraz, ez dago ondorioz gizarte-zerbitzuen alorreko araudian, eta ez da birdoitze ekonomikorik egin behar.

Lege-aurreproiektuaren bosgarren zirriborro bat egin zen EABJren irizpeneko ekarpenekin. Hauek dira V. zirriborroan IV. zirriborroari egindako aldaketa nagusiak:

- Zioen azalpena aldatu da argiagoa eta ordenatuagoa izan dadin, errepikapenik egon ez dadin, arauaren helburua argiago aurkezteko, “emakumeen aurkako indarkeria matxista” terminoa zergatik hautatu den azaltzeko eta lege-teknikei buruz jasotako oharra aintzat hartzeko.
- Artikuluetan kontzeptu hauek azaldu dira: “interseksionalitatea”, “ikuspegi feminista”, “kontziliazio erantzunkidea” eta “hezkidetzeta”. “Bizirik atera dena” kontzeptua ezabatu da artikuluetatik.
- Printzipio orokor bat erantsi da, “hizkuntza-eskubideen babesari eta euskararen erabilera sustatzeari buruzkoa”. Horrela, Hizkuntza Politika Sailburuordetzak egindako ekarpenak txertatu dira, ez baitziren aurreko zirriborroetan sartu, akats baten ondorioz.
- Legearen aplikazio-esparru subjektiboa berrikusi eta argitu da.
- Printzipio orokorretan ikusgarriago egin da 1. apartatuko “diskriminazio anizkoitza” kontzeptua, aurreko zirriborroetan ere jaso zena; 7.c apartatuan “lankargari” egiten zitzaion aipamena ezabatu da eta 8. apartatuan aipamen bat txertatu da garapenerako lankidetzari buruz.
- 11. artikuluko 4. paragrafoa, foru- eta toki-administrazioetan berdintasun-unitateak sortzeari eta horiek arautzeari buruzkoa, 10. artikulura mugitu da, 11. artikulua Euskal Autonomia Erkidegoko administrazioan sortu eta arautu beharreko berdintasun-unitateei buruzkoak baino jaso ez ditza.
- Estatuak enpresei berdintasun-plan bat eskatzeko darabilen kopuru-irizpidearekin bat egite aldera, erakunde autonomoetan, erakunde publikoetan, bai eta fundazioetan, partzuergoetan eta partaidetza nagusia euskal erakunde publikoen kapitala duten enpresetan ere, 25 langile edukitzea beharrean 50 langile edukitzea izango da plan bat eta berdintasunean espezializatutako egiturak edukitzera behartzeko langile-kopurua. Halaber, ezartzen da 50 langiletik gorako enpresek ezin izango dutela diru-laguntzarik jaso, ez badute egiaztatzen ezarri dituztela

- neurri batzuk, sexu-jazarpena edo sexuan oinarritutako jazarpena prebenitzeko eta borrokatzeko, Estatuko legeriak ezarritako baldintzetan.
- Testua aldatu da foru- eta toki-administrazioen eskumenak ez urratzeko. Zehazki: 13. artikuluko sailarteko koordinazio-organoez ari garela, "arautuko dute" esamoldea kendu egin dugu, ez dezan itxura eman agintzen zaienik arau bat onartu behar dutela; kendu egin zaie orobat beren aurrekontuen % 1, gutxienez, berdintasun-politiketara bideratzeko betebeharra; "izaera estrategikoko planak" esamoldea erabili da, "plan estrategikoak" esamoldea baino neutralagoa delako, azken hori Eusko Jaurlaritzarako aproposagoa baita; eta kendu egin dira orobat berdintasun-politikak bultzatu nahian 17. artikuluan jaso diren lanbide-taldee eta lanpostuak betetzeko baldintzei buruzko zehaztapenak.
 - 17. artikuluko 2. paragrafoa aldatu da alderdi instrumentalak ez aipatzeko; izan ere, EABJK dioenez, ez dira egokiak lege-mailako arau batean. 3. paragrafoari indarrean eutsiko zaio eta 5. paragrafoa ezabatuko da, neurritz kanpo arautzen baititu funtzio publikoko lege-sistemari dagozkion gaiak.
 - 17. artikuluko aurreikuspena bere horretan utzi dugu: botere publikoetan gizon-emakume arteko berdintasun-modu bat planteatzen du langile guztientzat, oinarritzkoa, aldian aldikoa, une orokoa eta derrigorrezkoa. Bai, prestakuntza horrek derrigorrezkoa izan behar duela diogu, hain zuzen ere, urte hauetako guztietako eskarmentuak erakutsi digulako praktikan ezinezkoa dela genero-ikuspegia txertatzeko printzipio horizontala eraginkortasunez aplikatzea (4/2005 Legeko 3.4 artikuluan dator), ez baldin bada bermatzen, orokorrean, botere publikoetako langileek badaukatela gai horri buruzko gutxieneko prestakuntza bat behinik behin. Gaiari espezializatuta dauden nazioarteko erakundearen artean adostasun orokorra da prestakuntza oinarritzko baldintza dela genero-ikuspegiaren integrazio-printzipioa (*genero-mainstreaminga* eta genero-zeharkakotasuna ere esaten zaio) benetan gauzatu dadin.
 - Argi eta garbi adierazten da genero-inpaktuaren aurretiko ebaluazioa egingo zaien administrazio-egintzak hauek baino ez direla izango: lan-eskaintza publikoak eta lekualdatze-lehiaketak.
 - Kontratuetan eta dirulaguntzetan berdintasunerako klausulak txertatzeari buruz:
 - o 21.7. b) artikulua aldatu da, aipatutako klausulak ez betetzearen ondorioei buruzkoa: sektore publikoko kontratuei aipamen generikoagoa egin zaie, Estatuko legeekin bat etortzeko.
 - o 21.6 artikulua aldatu da argi eta garbi adierazteko EAeko Lizitatzailen eta Enpresa Sailkatuen Erregistroan datuak inskribatzea borondatezkoa dela.
 - o 21.6 artikulua beste era batera idatzi dugu, garbi gera dadin zer xede duen, alegia, lehiaketara aurkeztu diren enpresek gizon-emakumeen berdintasun-kontuetan dauzkaten gaitasunen egiaztapena, baina, artikulua horretan bertan, gutxieneko % 5a bere horretan utzi dugu eta aurrerantzean ere berdintasunari balio hori emango zaio dirulaguntzak eta kontratuak esleitzeko baremoan, Gobernu Kontseiluaren 2019ko martxoaren 5eko Akordioan ere ehuneko hori baitago ezarrita. Han onartu zen -instrukzio baten bidez, zer klausula eta neurri jaso behar diren gizon-emakumeen arteko soldata-berdintasuna lortzeko eta kontratazio publikoan soldata-arrakalarik ez egoteko, hurrenez hurren.
 - o Estatuko araudian aurreikusita dagoenez, dirulaguntzetarako plan estrategikoetan derrigorra da zehaztuta uztea dirulaguntza-oinarrietako zer esparrutan jaso daitezkeen berdintasuna baloratzeko irizpideak.

Horregatik, beste paragrafo bat gehitu dugu, betebehar hori artikulura biltzeko.

- Kontratazioetan derrigorra da adierazleak jartzea eta jarraipen bat egitea ea hartutako neurriek zenbateko eragina duten; bada, aurrerantzean, dirulaguntzetarako ere balio du obligazio horrek.
- Berariazko erreferentzia egiten zaio “batxilergoari”, hezkidetzaz zer hezkuntza-mailatan eta -etapatan sustatu behar den aipatzen denean.
- Aurreproiektutik “ondo ordaindutako lanak” adierazpena ezabatu da, ez delako kontzeptu zehatza eta kalitatearen baitako elementu bat delako (kalitatea aipatzen da aurreproiektuan).
- Argi eta garbi adierazten da 50 langiletik gora dituzten enpresek eduki behar dutela berdintasun-plan bat.
- 40.6.d) artikuluan -ordainsari-berdintasuna du gaia-, 2.4 eta 2.5 artikuluen aipamena egin dugu, denak ere kontratu eta diru-laguntzetako berdintasun-klausulei buruzkoak dira-eta.
- 43. artikulua izenburua aldatu da; aurrerantzean, honela egongo da idatzita: “Lan-segurtasuna eta -osasuna”.
- 48.2. artikulutik “laguntzak” hitza ezabatu da, 40.4. artikulutik bereizteko.
- 50. artikuluan, argi eta garbi zehaztu dugu "emakume transexualak" emakumeen aurkako indarkeria matxistaren biktima direla, hala baitago aurreikusita Transexualak genero-identitateagatik ez baztertzeari eta haien eskubideak aitortzeari buruzko ekainaren 28ko 14/2012 Legearen 6.3 artikuluan.
- Emakumeen aurkako indarkeria matxistatzat txertatu dira tortura eta askatasun kentze arbitrarioa, “Estatuak burututako edo onartutako indarkeriaren” ordeza.
- “Bizirik atera diren” adierazpena ezabatu da artikuluetatik eta zioen azalpenean “biktima” kontzeptuak bizirik atera diren emakumeei ere erreferentzia egiten diela azaltzen duen aipamen bat txertatu da.
- Ezabatu egin da gurasoen banantze edo hausturei buruzko legedia aldatzeari egiten zitzaion aipamena, aurreproiektuan planteatzen zen erako aldaketa bat egiteko ahalmena ematen duen eskumen-titulurik baden edo ez den zalantza daudenez.
- 50.5 artikulua berrikusi egin dugu, ez dezan talkarik-edo egin biktimaren adostasun aktiboa bermatzeko printzipioarekin (50.7.a) artikuluan jasoa).
- “Erregistro” hitza ezabatu egin da 51. artikulutik, eta zehaztu da Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioak daukala 51. 4. artikuluan jasotako informazio partekatuko sistema elektronikoa sustatzeko eskumena, eta 62.1. artikuluan azaldutako lankidetzaz hitzarmenen itzalpean egingo dela.
- 54.5. eta 55.6. artikuluetan aipatzen da euskal administrazio publikoak “beren eskumenen esparruan” jardungo dutela, beren eskumenetatik kanpoko gaiak aipatzen direnean, hala nola esparru juridikoko gaiak.
- 55.4. artikuluan aipamen bat txertatu da, hau zehazteko: “beharrezkoa balitz, 62. artikuluan aipatutako erakunde arteko hitzarmenaren markoko protokoloak egokituko dira”.
- “Sinesmen faltsuak edo ikuspegi estereotipatuak” aipamena ezabatu da 58.3. artikulutik, eduki oso subjektiboa duen alderdi bat ez nabarmentze aldera.
- 60.1. artikulua aldatu da, mandatua Autonomia Erkidegoko Administrazioari zuzentzeko, eta ez tartean diren profesionali.

- Ezabatu egin da 60.2.d) artikulutik “prozedura judizialak egokitzea edo malgutzea”ri buruzko aipamena, izan ere, EAEk ez du eskumenik prozedura judizialetan.
- 60. artikuluan zehaztu da erreparazio-eskubidea Istanbulerako Hitzarmenean jasota dagoela.
- 60.1.a) artikulua aldatu egin dugu, bertan aipaturik gera daitezkeen "biktimentzako laguntza edo laguntza ekonomikoko neurriak, ebazpen judizial bidez ezarritako kalte-ordainak ordaintzen ez diren kasuetarako".
- Indarrean dagoen legean aurreikusitako zigorreri eutsiko zaie eta ezabatu egin da pertsona fisikoak edo juridikoak gaitasunik gabe uzteari buruzko aipamena, administrazioaren ahalmen zehatzailea gidatu behar duen proportzionaltasun-printzipioa kontuan har dadin.
- Abenduaren 13ko 264/2011 Dekretua, Emakumeen aurkako Indarkeria Matxistaren Euskal Behatokia sortzeko eta bere funtzionamendua eta osaera arautzeko dena, indargabetu da eta 16. artikulua aldatu da haren ordean, Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundearen baitan, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Euskal Behatokia sortzeko. Tresna horren bidez, EAEn emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren egoeraren eta bilakaeraren ikuspegi globala eta iraunkorra edukiko da, eta esparru horretan euskal botere publikoek abiatutako egintzen inpaktua ebaluatu ahal izango da.
- Azken xedapen bat erantsi da urriaren 28ko 13/1988 Legea, Euskadiko Eskola-Kontseiluei buruzkoa, 31.2. artikuluan eskola-kontseiluei buruz aurreikusitakora egokitzeko.
- Azken xedapen bat erantsi da Euskadiko Ogasunaren Antolarauei buruzko Legea 21.9. artikuluan aurreikusitakora egokitzeko.
- Azken xedapen bat erantsi da, 4/2005 Legearen testu bategin bat egitea eta onartzea aurreikusten duena, urtebeteko epean, legearen aldaketa indarrean jartzen denetik aurrera.

Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundearen Zuzendaritza Kontseiluak, 2020ko urtarrilaren 23an egindako bilkuran, aurreproiektuaren bi aldaketa onartu ditu, aho batez. Alde batetik, aurreproiektuan artikulua berri bat sartzea, gaur egun indarrean dagoen legearen izenburua aldatzeko. Honela geratuko litzateke: "Emakumeen eta gizonen berdintasunerako eta emakumeen aurkako indarkeria matxista desagerrarazteko Legea". Beste alde batetik, printzipio orokorreari buruzko aurreproiektuaren artikulua aldatzea, printzipio berri bat sartzeko, honela:

«3. Emakumeen aurkako indarkeria matxistaren prebentzioa eta ezabatzea.

Euskal aginte publikoek emakumeen aurkako indarkeria matxista prebenitzeko eta ezabatzeko helburua beren politiketan eta ekintzetan integratuko dute zeharka, indarkeria hori emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunaren adierazpen muturrekoena den aldetik.

Era berean, euskal botere publikoen lehentasuna izango da emakumeen aurkako indarkeria matxistaren biktimei arreta osoa ematea, eta biktima horiek oneratzeko eta ordaina ematea."

2020ko urtarrilaren 27an, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak aurreproiektuari buruz egindako eginbidea jaso genuen, eta, ondorioz:

- 4/2004 Legearen 14. artikulurako proposatu den aldaketari dagokionez, "Autonomia Erkidegoko Administrazioa" terminoaren ordez, "Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Publikoa" jarri dugu.
- Memoria ekonomikoaren koadroa aldatu egin dugu, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Euskal Behatokia dela-eta aurreikusi diren gastuak koherentziaz islatzeko.
- 21.12 artikulua aldatu egin dugu, diru-laguntzetan berdintasun-klausulak sartzeko justifikazio objektibo eta arrazoitua eska dadin "berezik, horrelako desberdintasunak egon badaudela adierazten den eremuetan".
- Azken xedapenetatik bosgarrenaren formulazioa zuzendu egin dugu.

Gobernu Kontseiluak urtarrilaren 28an onartu zuen testua, eta Eusko Legebiltzarrera bidali zen 2020ko urtarrilaren 31n.

Espedienteari dokumentu hauek erantsi zaizkio, prozesuan zehar jasotako ekarpen nagusiak jaso eta ordenatzeko, Emakunderen balorazioa eta guzti:

- Emakumeen eta gizonen berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legea aldatzeko lege-aurreproiektua. Gizarte zibilaren ekarpenak.
- Emakumeen eta gizonen berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legea aldatzeko lege-aurreproiektua. Eusko Jaurlaritzako Sailek eta beste administrazio publiko batzuek egindako ekarpenak.
- Emakumeen eta gizonen berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legea aldatzeko lege-aurreproiektua. Erakunde eta organo aholku-emaileek egindako ekarpenak.

Jasotako alegazioei buruz eta hala gertatu denetan horiek testuan ez txertatu izanaren zioei buruz, hau da azpimarragarria:

- Herritarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko eta Hobetzeko Zuzendaritzak (HHABHZ) eta Kontrol Ekonomikoko Bulegoak proposatu dute aipamen hau kentzea: "Apurka-apurka bermatuko da euskal administrazio publikoen aurrekontuen% 1, gutxienez, emakumeen eta gizonen berdintasunerako politikak garatzera bideratuko dela". EABJk gaiari buruz zer iritzi duen ezagututa, erabaki da egokia dela ehuneko horri eustea, soilik Euskal Autonomia Erkidegoko administrazio publikoaren kasuan. Hiru dira funtsezko arrazoiak: Alde batetik, arau-testuak adierazten du Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Erakundearteko Batzordeak konpromisoa hartu zuela, 2018ko abenduaren 12an, pixkanaka-pixkanaka bermatzeko ezen administrazio publiko bakoitzaren aurrekontuen % 1, gutxienez, emakumeen eta gizonen berdintasunerako politikak garatzera bideratuko dela. Bestalde, koherentea da emakumeen eta gizonen berdintasunerako Bizkaiko eta Gipuzkoako foru-arauekin, antzeko hitzekin aipatzen baitute ehuneko horixe bera. Horrez gain, helburu bat jartzen du eta, alde horretatik, balio handia du erreferentzia eta sinbolo moduan, berdintasunaren alde eta emakumeen aurkako indarkeriaren kontra herri-konpromiso bat erakusteko.
- EAeko Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordeak uste du "21.6. artikulua idazketa berriak ez duela eskumen-eremua kontuan hartzen. Izan ere, eremu objektiboaren ikuspegitik, Euskal Autonomia Erkidegoko Lizitatzailen eta Enpresa Sailkatuen Erregistroak kontratuen inguruko oinarriko legediak

zehazten ez dituen datuak jaso behar dituela ezartzen da, eta, eremu subjektiboaren ikuspegitik, Ogasun eta Ekonomia Saila da kontratazio-arloan eta Lizitatzailen eta Enpresa Sailkatuen Erregistroan eskumenak dituenak. Gainera, lehen aipatu den bezala, SPKLren 337., 338., 339. eta 342. artikulua, SPKLren azken xedapenetako lehenaren arabera, oinarrizko legedia dira, administrazio-kontratuen eta -emakiden oinarrizko legediari buruzko Konstituzioko 149.1.18 artikulua babespian emandakoa, eta, ondorioz, herri-administrazio guztiei eta haien mendeko organismo eta erakundeei aplikatuko zaizkie. Hori dela-eta, Estatuko Administrazio Orokorraren eskumen-eremuan ere sartzen da”. EABJK gaiari buruz zer iritzi duen ezagututa eta bere irizpideen arabera artikulua aldatuta, uste da orain ez duela eskumen-eremurik urratzen esparru objektiboaren ikuspegitik; izan ere, SPKLren 339.1. artikulua baimentzen du aipatutako erregistroan sar daitezkeela erregelamenduaren bidez “kontratazio publikorako interesekoak diren beste edozein datu” eta kontratazio publikorako interesekotzat jo da enpresa lizitatzaileri emakumeen eta gizonen berdintasunarekin lotuta zer gaitasun dituzten frogatzeko aukera ematea. Are gehiago, kontuan hartuta, datu horiek erregistroan inskribatzea borondatezkoa dela eta 6/2019 Errege Lege Dekretuak datu horiek dituzten soldata-erregistroak edukitzera behartzen dituela 50 langiletik gorako enpresak. Horrek, gainera, kontratazio publikoan era transbertsalean eta nahitaezkoan berdintasun-irizpideak txertatzea errazten du. Ez da uste ere eskumen-eremua eremu subjektibotik urratzen denik; izan ere, berdintasuna zeharkako gaia denez, arlo horretan eskumena duten erakundeek badute eskumena hainbat sektore-eremutan berdintasuna sartzen lagunduko duten neurriak proposatzeko; eskumen hori dagokion arloko organo eskudunekin koordinatuta gauzatu beharko da.

- Arabako Foru Aldundiak dio urraturik geratu direla foru-organoen autoantolaketarako eskumenak, azaroaren 25eko 27/1983 Legearen 7.a.1 artikuluan jasota daudenak (Autonomia Erkidego Osorako Erakundeen eta bertako Lurralde Historikoetako Foruzko Jardute-Erakundeen arteko harremani buruzko Legea), eta, horregatik, zenbait aldaketa proposatu ditu, baina testuan ez dira sartu, EABJ-k ez duelako zalantzan jarri legezketasuna. Hauek ziren proposamenak:
 - o 21.5.a) eta b) ataletarako proposatzen den idazketa berrian datorren obligaziotik salbuetsita uztea foru-organoak. Obligazio horrek dio kontratazio-pleguetan kontratazio-organoek gizon-emakumeen arteko berdintasuna ere jaso behar dutela esleipen-irizpideen artean, eta baremo guztiaren gutxienez % 5 balio behar dutela irizpide horiek, eta, gainera, exekuzio-baldintzen artean ere, gutxienez berezi bat jaso behar dutela gizon-emakumeen berdintasunari buruz.
 - o Dirulaguntza publikoak ematerakoan, foru-organoek zehaztu dezatela gutxienez zer balorazio eman behar zaien, 21.5.b) artikuluan, berdintasunarekin lotutako gaiei, baremoaren guztizkoari dagokionez.
 - o Foru-diputazioak 40.1. eta 40.2. artikuluetako betekizunetatik salbuestea. Artikulu horiek diote partzuergoek, fundazioek eta partaidetza nagusia euskal erakunde publikoen kapitala duten enpresek plan bat egin behar dutela emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeko neurri zehatz eta eraginkorrekin eta beren antolaketan berdintasun-politikak garatzeko ardura izango duen zerbitzu espezializatua eduki behar dutela, baldin eta 50 langiletik gora badituzte.

- ETGBk planteatu du apirilaren 7ko 2/2016 Legea, Euskadiko Tokiko Erakundeen Legea (ETEL) indarrean denez, eska daitekeela tokiko erakundeei zer eskumen eta zerbitzu esleitzen zaizkien eta horiek udal finantzaketarekin zer lotura duten zehazteko. Zehazki, adierazi du 7.1.i eta 7.1.j artikuluen berridazketa oso orokorra dela eta, ondorioz, ETELren 18.1. artikulua urra dezakeela; izan ere, artikulua horrek dio eskumenen esleipenak zehatza izan behar duela. EABJK horri buruz zer iritzi duen ezagututa, uste da aipatutako apartatuek ez dutela legea urratzen. Argitzea komeni da horietan erabilitako formula funtsean jasota dagoela indarrean dagoen 4/2005 Legean. Izatez, i) apartatuan aipamen bat baino ez da erantsi: “emakumeen ahalduntzea sustatzeko helburua duten programak eta zerbitzuak”. Horrela, udal asko jada ematen ari diren zerbitzu eta programa batzuk jaso nahi izan dira, hala nola ahalduntze-eskolak. j) apartatuan “erantzunkide” adjektiboa baino ez da erantsi “kontziliazio” hitzaren ondoan. Egia da zenbaitetan legeak ez duela zehazten zer administrazio publiko jakinen ardura den egintzak burutzea edo zerbitzuak ematea. Kasu batzuetan, horren arrazoia da, gaia horizontala edo transbertsala izanik, administrazio publiko guztien ardura izatea egintza eta zerbitzu horiek egikaritzea; beraz, horien jarduera-eremu zehatza mugatzen duena eskumenaren lurralde-eremua da (hori da, adibidez, emakumeen ahalduntzea sustatzeko programen kasua). Beste kasu batzuetan, administrazio bakoitzaren jarduera-eremu zehatza administrazio horiek erreferentziazko sektore-gaian dituzten eskumenek mugatzen dute (enplegua, hirigintza, gizarte-zerbitzuak...).
- Ez da ezabatu indarrean dagoen Euskal Funtzio Publikoaren Legearen aldaketaren aurreikuspena, funtzio Publikoaren Zuzendaritzaren txostenean jaso; izan ere, hura indar gabe utziko lukeen arau-proiektu bat izapidetzen aritzeak (Euskal Enplegu Publikoaren Legea), ez du esan nahi proiektu hori onartuko denik. Hori gertatuko balitz, memoria honen muina den aurreproiektuko aurreikuspenak egokituko dira, legedi berriak ezarritakoaren arabera.
- Diru-laguntzetan berdintasun-klausulak sartzeari dagokionez, KEB-k proposatzen du 4/2005 Legearen egungo idazketari eustea, eta aurreikusitako arau-garapena egitea, "jarraibide argiak emateko ea diru-laguntzen arau sektorialetan zer kasutan eta nola txerta daitezkeen edo nola txertatu behar diren". Arau-garapen hori alde batera utzi gabe, komenigarritzat jotzen da, beste administrazio-tresna batzuetan egin den bezala, legeak aurrerapausoak proposatzea eremu horretan ere, aurrerapausoak bat baitatoz, gainera, gure administrazioaren egungo errealitatearekin; izan ere, diru-laguntzen oinarrietan eta arauetan orain ere txertatzen baitira, neurri handi batean, berdintasun-klausulak. Alderdi hori espezifikoki arautzen duen artikuluan aldaketak egin dira KEBk planteatutako legezketasunari buruzko zalantzak argitzeko.
- Ez zaio jaramon egin emakumeen eta gizonen berdintasunaren eremuan aholku-edo partaidetza-organo baten arautzea lege-mailara igotzeko EABJren proposamenari. Horretarako arrazoia da gutxieneko adostasunik ez dagoela zein partaidetza-mekanismo mota den egokiena eta, beraz, gai horren idazketa orokorrago baten alde egin da 24.5. artikuluan, ez duena mugatuko etorkizunean Administrazioaren eta gizarte-erakundearen arteko gutxieneko adostasun bat oinarri izango duen partaidetza-formula bat arautzeko aukera.
- Kontrol Ekonomikoko Bulegoak, 2020ko urtarrilaren 27ko eginbidean, eragozpen batzuk planteatzen ditu, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Euskal Behatokia sortzen delako, baina organo berriak eta plaza berriak sortzen direnean iritzia eman behar duten instantziek ez dutelako erabakirik hartu. Hori erabakitzeke, kontuan hartu da EABJ ez dela proposatutako idazketari eustearen

guztiz aurka azaldu. Testuari bere horretan eusten baldin bazaio, azken xedapen baten bidez Euskadiko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen 50.5. artikulua aldatzeko proposatu du, eta hori egin da aurreproiektuaren azken bertsioan.

- Ez zaio jaramon egin AEBJren proposamen honi: berariazko artikulua bat txertatzea soldata-diskriminazioari buruz, aurrezarritako zenbaketa ez aldatzeko eta testuan “bis” artikulurik ez txertatzeko.
- Ez da aintzat hartu AEBJren proposamen hau: zioen azalpenean eta 50.4. eta 57.2. artikuluetan “indarkeria lehen pertsonan jasaten duten emakume, nerabe eta neskatokak” adierazpena ez erabiltzea. Garrantzitsua iruditzen zaigu lege-mailan ikusgai egitea horien eta indarkeria erabiltzen den ingurune batean daudenen arteko desberdintasuna; izan ere, bi-biak biktimak izanik ere, garrantzitsua dela uste da legeak ikusgai egitea eta gizartea nahiz tartean diren sektore profesionalak kontzientziatzea, bigarrenak ere biktimak direla eta beste behar batzuk izan ditzaketela.
- KEB-k, 2020ko urtarrilaren 27ko eginbidean, eragozpen batzuk planteatzen ditu, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Euskal Behatokia sortzen delako baina organo berriak eta plaza berriak sortzen direnean iritzia eman behar duten instantziak ez dutelako ezer esan. Horri dagokionez, adierazi behar da aldaketa EABJ-ren txostenaren ondorioz planteatu delako ez dutela eman iritzia. Gainera, kontuan hartu behar da behatoki berri bat sortzea baino gehiago, praktikan, Emakumeen aurkako Indarkeria Matxistaren Euskal Behatokiaren eremua eta funtzioak zabaltzea planteatzen dela. Behatoki hori, neurri handi batean, baliabide faltagatik erabili gabe egon da, eta lege-aurreproiektuak indargabetzea planteatzen du. Nolanahi ere, instantzia horiek beren iritzia eman ahal izango dute organoa arautzen denean eta, hala badagokio, langile-premien diagnostikoa egiten denean.
- Eginbide berean, Kontrol Ekonomikoko Bulegoak planteatu du ezen, EONALen aldaketarik sartzekotan, erregulazio berriak berariaz adierazi behar dela aurretiaz Eusko Jaurlaritzak onartuak behar dituela eduki aurreproiektuaren bosgarren xedapen gehigarrian aurreikusita dauden arauak edo jarraibideak. Aipamen hori egiten baldin bada, gure ustea da arau eta jarraibide horiek onartzen ote diren baldintzapean geratzen dela berdintasun-klausulak sartzeko edo ez, eta horrek eragin negatiboa izango luke, gaur egun ere berdintasun-klausulak jada nahiko orokorrean txertatzen ari direlako EAeko Administrazio Publikoak araututako diru-laguntzen oinarrietan. Azken xedapenetatik laugarrenarekin koherentzia handiagoa izateko, espainierazko bertsioan, "normas", "directrices" eta "pautas" substantiboetatik artikulua mugatuak kentzea planteatzen da, halako moldez non xedapen hori irakurrita ez den ondorioztatuko haiek onartzea inolako baldintza denik diru-laguntza publikoetan berdintasun-klausulak sartzeko.

4. IZAERA OROKORREKO XEDAPENAREN EDUKIAREN AZALPENA

Xedapen honek otsailaren 18ko Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako 4/2005 Legean proposatzen dituen aldaketek zerikusia dute, funtsean, memoria honen 1.1. apartatua aipatutako tresna juridikoen planteatutakoekin eta Emakundek azken urteetan egindako ebaluazioetan identifikatutako erronkekin, bereziki, legearen beraren bost urtean behingo ebaluazioetan, euskal erakunde publikoek indarkeria jasaten duten emakume eta neskatuentzako funtsezko zerbitzuei buruzko Nazio Batuen Baterako

Programa Globalaren esparruan egindako lan-prozesuaren eta lege-aurreproiektu hau egiteko alde zuzeneko parte hartzeko prozesuaren barnean.

Lehen erronka, eta funtsezkoena, da ikuspuntua partekatu bat bermatzea emakumeen kontrako indarkeriak emakumeen eta gizonen desparekotasunaren arazo sistemiko eta unibertsalean duen kokalekuari buruz. Istanbulerako Hitzarmenak, hain zuzen, eskatzen du generoagatik diskriminazioaren eta emakumeen kontrako indarkeriaren artean dagoen lotura berresten duten legeak ematea, eta Estatuak behartzen ditu modu eraginkorrean aplikatzera emakumeen eta gizonen berdintasunerako eta emakumeak ahalduzko politikak, horiek generoagatik jasaten duten indarkeria ezabatze aldera. Lotura hori indartzea izan da arrazoi nagusia legegintzako aldaketarako hautatutako formula legegilea ez izateko emakumeen kontrako indarkeriari buruzko lege berezi eta espezifiko bat egitea, baizik eta 2005ean Eusko Legebiltzarrak onetsitako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Legea aldatzea, gai hori dagoeneko arautzen zuelako, berdintasun- ezaren gainerako adierazpenekin batera. Orduan, hau planteatu zen: emakumeen kontrako indarkeriaren aurkako legerik integralena, sexu-diskriminazioei eta desparekotasunei, horiek gertatzen edo agertzen diren eremu guztietan, modu globalean ekiten dien berdintasun-lege bat da. Planteamendu hori guztiz indarrean dago gaur egun, eta zeharo zentzuzkoa da herrialde honetan urte hauetan guztietan egin diren berdintasun-politiken ibilbidea eta ikuspuntua errespetatzea, horiek herrialdearen ezaugarri izan baitira eta gure mugetatik harago aintzat hartu eta aitortu baitira.

Planteamendu horrekiko koherentzia gordez, lege honek emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorreko indarreko araudiaren aplikazioa hobetzeko eta bermatzeko beharra azpimarratzen du eta, beste alor batzuen artean, berritasun gisa planteatzen du bere printzipio orokorren artean espresuki aipatzea emakumeen ahalduzko eta politika publikoetan duten parte-hartzea, politika horietan interseksionalitatea kontuan hartzea, bai eta gardentasuna eta kontu- ematea bermatzeko beharra ere. Legeak, era berean, berdintasun-politikak garatzeko baliabide ekonomiko, pertsonal eta teknikoak indartzea aurreikusten du, berdintasunerako organismo eta zerbitzuei aintzatespen handiagoa emanda, halako moldez non benetako lidergoa gauzatu ahal izango duten berdintasun-politiken sustatzaile gisa eta emakumeen kontrako indarkeria matxistaren alorreko jarduketetan, eta ez bakarrik prebentzio-lanetan, non orain arte lan garrantzitsua gauzatu duten, baizik eta bizirik irten diren biktimei erreparazio-arreta emateko irizpideak zedarriztean ere. Hori guztia, generoaren eta giza eskubideen ikuspuntua berma dadin berdintasunaren aldeko lanean eta emakumeen kontrako indarkeria matxistaren aurka esku hartzeko eremu guztietan.

Oraingo berdintasun-egitura espezializatuak indartzearekin batera, legeak neurri batzuk ezartzen ditu euskal erakundearen sektore publiko guztian modu orokorrean ezar daitezkeen berdintasun-politikak sustatzeko funtsezko elementuak, hala nola planak, zerbitzu espezializatuak, prestakuntza, erabakiak hartzeko guneetan emakumeen eta gizonen ordezkariaren sustapena, edo araudian, dirulaguntza publikoetan eta kontratazio publikoan berdintasuna sustatzeko neurriak, Estatuko araudiak berdintasun-klausulak txertatzeko ematen duen aukera berriak baliatuz.

Gainera, legean txertatuta geratu dira euskal administrazio publikoek Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Erakundearteko Batzordean adostutako berdintasun-politiketarako kalitate-estandarrak, 2018ko abenduaren 12ko bilkuran onetsitako akordioan jasoak. Aipatu kalitate-estandarrak Legearen I. eta II. tituluetan jasotako

gaiekin lotuta daude, funtsean. Edonola ere, legea indartu egin da III. tituluan aurreikusitako esku-hartze eremuetan aurreikusitako neurriei dagokienez ere. Batez ere, arlo hauek indartu dira: kultura eta komunikabideak, hezkuntza, oinarrizko beste eskubide sozial batzuk eta lana, azken alor horretan bereziki aipatzekoak dira ordainsariez berdintasunen kontra egiteko neurriak, Estatuko araudian alor horretan izan diren aldaketekin bat eginik. Halaber, etxeko lanen eta zaintza-lanen planteamendu zabalago bat egin da eredu ekonomikoa aldatzeko beharrari dagokionez, zaintza-lanak eta bizitzaren iraunkortasuna erdigunean jartzeko. Horretarako, zenbait kontzeptu sartu eta garatu dira, hala nola erantzukidetasun soziala eta bizitza pertsonalaren, familiarraren eta laboralaren kontziliazio erantzunkidea.

Beste erronka handi bat da tartean dauden langile guztien prestakuntza bermatzea. Edozein proiekturen arrakasta atzean dituen pertsonen arabera da, horregatik, berdintasuna lortzeko eta indarkeria matxista gainditzeko herrialdeko proiektu baten giltzarria gaikuntza eta prestakuntza egokia duten profesionalak edukitzea da. Horrela, lege honek aurreikusten ditu, batetik, berdintasunaren arloko prestakuntza oinarrizkoa, progresiboa eta etengabekoa euskal botere publikoetako langile guztientzat, eta, bestetik eta bereziki, hasierako eta etengabeko prestakuntza nahitaezkoa emakumeen kontrako indarkeria matxistarekiko erantzunean parte hartzen dutenentzat.

Hauteman den beste behar bat da tartean dauden profesional guztien ikuspegi partekatu bat bermatzea. Sistema bakoitzak bere profesionalari eman beharreko prestakuntzaz gainera, legeak planteatzen du askotariko sektoreetako profesionalak prestatzeko tresnak eta trakerako espazioak egotea bermatu behar dela, horrela lagunduko baita emakumeen kontrako indarkeriaren aurkako esku-hartzeetan ikaskuntza eta ikuspegi bera izaten.

Guztiz zabaldua dago, halaber, gainditu egin behar dela salaketa eta ikuspegi polizial-judiziala ardatz gisa hartzea. Emakumeen kontrako indarkeriaren aurka esku hartzeko eta horren biktimei babesa emateko sistema polizialak eta judizialak duten garrantzia gutxietsi gabe, eta gai horren inguruan legeak emateko eskumenen arloko muga jakitun, legeak neurri guztien ardatzean kokatu nahi ditu biktimen eta biziraileen eskubideak eta ahalduak, edozein izanik ere prozedura judizialean duten inplikazio- edo elkarlan-maila.

Funtsezko beste alderdi bat da ikuspegi intersektional bat integratzea; esan den moduan, arauak intersektionalitatea aipatzen du gai honen inguruko esku-hartze publikoaren ikuspuntu inspiratzaile gisa, eta ezartzen du beharrezkoa dela erakundeek emakumeen kontrako indarkeria matxistari ematen dioten erantzuna egokitzea biktima guztiek arreata integrala, doakoa eta kalitatezkoa jasotzeko duten eskubidea bermatzeko, beren egoera pertsonala, soziala eta administratiboa edozein izanik ere, batik bat egoera ahulenean daudenen kasuan.

Beharrezkotzat jotzen da, halaber, ikerketa areagotzea eta datuen erregistroa eta hedapena hobetzea. Alor horretan oraindano egindako lanaz harago, legeak xedatzen du beharrezkoa dela emakumeen kontrako indarkeriaren kasuei buruzko informazio-sistema elektronikoko komun bat ezartzea, hezkuntza-, osasuna-, polizia-, epaitegi-, lan- eta gizarte-arloko sistemekin koordinatuta. Era berean, herritar guztientzako prospekzio-inkestak eta aldizkako ebaluazioak egiteko betebeharra ezartzen du, arazoaren munta eta unean-uneko baliabideen eskuragarritasuna, erabilgarritasuna eta kalitatea ezagutzeko, etengabeko hobekuntzaren eta kontu ematearen ikuspuntutik.

Beste erronka bat da herritarren sentsibilizazioan sakontzea. Horregatik, legeak ezartzen du beharrezkoa dela gizarte osoari zuzendutako gizarte-kontzientziarazioko kanpainak eta programa instituzionalak egitea eta horiekin jarraitzea, batez ere gizonei eta mutikoei zuzendutakoak, eta emakumeak ahalduntzeko programak eta informazio-kanpainak egitea eta horiekin jarraitzea.

Prebentzioa da beste giltzarri bat. Emakumeen kontrako indarkeria emakumeen eta gizonen berdintasun-ezaren adierazpen ikusgarri eta kaltegarrienetako bat dela oinarri hartuta, hura prebenitzeko, esan den moduan, legeak planteatzen du indarreko araudian aurreikusitako berdintasun- eta ahalduntze-neurrien multzoa indartzea, bereziki, kulturaren, hezkuntzaren eta informazio- eta komunikazio-teknologia berrien arlokoak.

Ekin beharreko beste erronka bat da detekzio goiztiarreko sistemen hobekuntza. Ezertan eragotzi gabe orain dauden protokoloak, legeak ezartzen du beharrezkoa dela detekzio-protokolo eguneratuak bermatzea arlo guztietako profesionalentzat (hezkuntza-, osasuna-, polizia-, epaitegi-, lan- eta gizarte-arlokoentzat), horrela lortuko baita koordinatuta eta modu proaktiboan jardun dezaten, emakumeen kontrako indarkeria kasuak hautematen eta horiek behar bezala bideratzen.

Ezinbestekoa da, halaber, neskatoei, mutikoei eta nerabeei babes handiagoa ematea. Horregatik, legeak neskatila-mutikoen eta nerabeen interesaren defentsa jasotzen du espresuki bere printzipio gidarien artean. Bestalde, generoagatiko indarkeria-jarrerak zuzenean pairatzen dituzten emakume, nerabe eta neskatilez gainera, legean emakumearen kontrako indarkeriaren biktima eta bizirauleztat jotzen dira espresuki haurrak, nerabeak eta mendeko beste pertsona batzuk, baldin eta indarkeria hori gauzatzen den ingurunean bizi badira eta, beren egoera ahula dela-eta, indarkeria horrek zuzenean eragin badiezaieke. Ondorioz, euskal administrazio publikoei ezartzen die biktima horientzako arreta-zerbitzuak badaudela bermatzeko betebeharra.

Beste erronka bat da emakumeen kontrako indarkeria matxistaren forma guztien biktimentzako arreta-sistemaren zabalkundeari heltzea. Etxeko eremuan gertatutako indarkeriaren eta sexu-indarkeriaren biktimizez harago, legeak indarkeria horren gainerako adierazpenen biktimentzako arreta sistema arautzen eta zabaltzen du.

Beharrezkoa da, halaber, biktimen erreparazio-eskubidea aitortzea eta bermatzea. Legeak nazioarteko tratatuetan onartutako eskubide hori bermatzeko neurriak planteatzen ditu, hala nola neurriko kalte-ordaina, egiaren aitortza, indarkeriazko gertakariak ez errepikatze bermea eta guztiz erreparatzeko eskubidea, horretarako arreta-baliabide publikoen bidez.

Identifikatu den azken erronka koordinazio-sistemak hobetzearena da. Horretarako, beste neurri batzuen artean, legeak espedienteen kudeaketa integratua eta erakundearteko hitzarmenak eta indarreko koordinazio-protokoloak eguneratzea aurreikusten du, bai eta hitzarmen eta protokolo berriak indarrean sartzeko ere, horrelakorik ez dagoen eremuetan.

5. ARAUDIAN DUEN ERAGINA

Arau honek ordenamendu juridikoan izan dezakeen eraginari dagokionez, ondorengo arauak aldatzea aurreikusi da:

- 2/1988 Legea, otsailaren 5koa, Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundea sorrarazteari buruzkoa.
- 13/1988 Legea, urriaren 28koa, Euskadiko Eskola-kontseiluei buruzkoa.
- 6/1989 Legea, uztailaren 6koa, Euskal Autonomia Erkidegoko Funtzio Publikoari buruzkoa
- 4/1986 Legea, apirilaren 23koa, Euskal Autonomia Erkidegoko Estatistikari buruzkoa.
- Euskadiko Ogasun Nagusiaren Antolarauei buruzko Legearen testu bategina onartzen duen azaroaren 11ko 1/1997 Legegintza Dekretua.
- 14/1998 Legea, ekainaren 11koa, Euskadiko kirolarena.
- 214/2006 Dekretua, urriaren 31koa, Emakunde - Emakumearen Euskal Erakundearen egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duena.
- 213/2007 Dekretua, azaroaren 27koa, Eusko Jaurlaritzako sailetan, organismo autonomoetan eta erakunde publikoetan berdintasunerako politikak bultzatu eta koordinatzeko ardura duten unitate administratiboak arautzen dituena.
- 116/2016 Dekretua, uztailaren 27koa, Euskal Autonomia Erkidegoko Sektore Publikoaren Kontratazioaren araubidea ezartzekoa.

Gasteizen, 2020ko azaroaren 5ean

BEATRIZ ARTOLAZABAL ALBENIZ
BERDINTASUNA, JUSTIZIA ETA GIZARTE POLITIKETAKO SAILBURUA